

SADRŽAJ DOKTORSKOG RADA POD NASLOVOM „OTMICA ZRAKOPLOVA KAO OBLIK TERORIZMA“ DOKTORANDA DRAŽANA PRIMORCA

Suvremena civilizacija na početku trećeg tisućljeća ne može funkcionirati bez javnog (kopnenog, zračnog ili vodnog) prometa pa je potpuno logično, poželjno i opravdano što se svim vidovima javnog prometa pruža pojačana kaznenopravna zaštita, ne samo na nacionalnoj razini od strane pojedinih država, već i na međunarodnoj razini, u okviru Organizacije Ujedinjenih naroda, putem donošenja odgovarajućih međunarodnih dokumenata univerzalnog značaja.

Sva suvremena kaznena zakonodavstva uopće, analizirana kaznena zakonodavstva država u regiji jugoistočne Europe koja su nastala devedesetih godina prošlog stoljeća nakon raspada SFR Jugoslavije pa tako i zakonodavstvo Bosne i Hercegovine, predviđaju više kaznenih djela protiv sigurnosti javnog prometa, bilo da su takva kaznena djela sistematizirana u skupinu “prometnih” kaznenih djela (kao kaznena djela protiv sigurnosti javnog prometa ili sigurnosti prometa) ili u skupinu “međunarodnih” kaznenih djela (kaznena djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom kao što je slučaj u Bosni i Hercegovini).

Među ovim kaznenim djelima se, na prvom mjestu, propisuje kazneno djelo Otmica zrakoplova, koje ima različite nazive u pojedinim zakonskim tekstovima. U pravu Bosne i Hercegovine ovo kazneno djelo naziva se “Otmica zrakoplova ili broda ili zauzimanje fiksnih platformi.”

To ukazuje na društveni i znanstveni značaj cjelovitog izučavanja različitih vidova ispoljavanja kaznenih djela protiv sigurnosti zračnog prometa, a na prvom mjestu djela otmice zrakoplova ili broda ili zauzimanja fiksnih platformi kroz analizu: 1) povijesnog zakonodavstva, kako u SFR Jugoslaviji (kroz izmjenu Kaznenog zakonika FNRJ iz 1973. godine i Kaznenog zakona SFRJ iz 1976. godine), tako i na području Bosne i Hercegovine, 2) međunarodnih dokumenata koji čine temelj za nacionalna kaznena zakonodavstva pri konstituiranju inkriminacija protiv sigurnosti zračnog prometa, a koji su donijeti od strane Organizacije Ujedinjenih naroda, 3) pozitivnog kaznenog zakonodavstva Bosne i Hercegovine koje je uspostavljeno u Kaznenom zakonu BiH (2003. godine, s izmjenama do kraja 2023. godine) i 4) usporednog kaznenog zakonodavstva određenih država u regiji jugoistočne Europe.

Provedeno pravno-teorijsko istraživanje treba odgovoriti na postavljeni cilj pa se predmet istraživanja bazira na sljedećim hipotezama: 1) u međunarodnom pravu je postavljen solidan pravni temelj za nacionalna kaznena zakonodavstva za inkriminiranje pojedinih kaznenih djela protiv sigurnosti zračnog prometa, 2) kaznena djela protiv sigurnosti zračnog prometa su relativno kasno, tek sedamdesetih godina prošlog stoljeća propisana u zakonodavstvu, prvo SFR Jugoslavije, odnosno Bosne i Hercegovine, na adekvatan način sukladno međunarodnim standardima, 3) kaznena djela

protiv sigurnosti zračnog prometa u vidu različitih protupravnih, često nasilnih aktivnosti detaljno su propisana u pozitivnom kaznenom zakonodavstvu Bosne i Hercegovine s adekvatnim sustavom kaznenih sankcija, 4) kaznena djela protiv sigurnosti zračnog prometa su na više/manje sličan način, sukladno međunarodnim standardima, propisana u komparativnom kaznenom zakonodavstvu država u regiji jugoistočne Europe, ali u različitim skupinama kaznenih djela, ovisno od skupnog zaštitnog objekta, bilo u okviru međunarodnih, bilo u okviru prometnih kaznenih djela, s manjim razlikama u propisanim kaznama za njihove počinitelje i 5) otmica zrakoplova ili broda ili zauzimanje fiksnih platformi se, kako u zakonodavstvu Bosne i Hercegovine, tako i u komparativnom kaznenom zakonodavstvu javlja kao oblik ispoljavanja ili način počinjenja teškog kaznenog djela terorizma, odnosno kao njegov konstitutivni element.

Strukturalno izlaganje u ovom radu je podijeljeno u više cjelina (poglavlja) uz uvodna i završna razmatranja. To su: 1) otmica zrakoplova u međunarodnom kaznenom pravu, 2) povijesni razvoj kaznenopravne zaštite sigurnosti zračnog prometa, 3) otmica zrakoplova u kaznenom pravu Bosne i Hercegovine, 4) kaznenopravna zaštita sigurnosti zračnog prometa, 5) otmica zrakoplova u komparativnom kaznenom pravu i 6) otmica zrakoplova kao element kaznenog djela terorizma.

Ključne riječi: kazneni zakon, otmica zrakoplova, terorizam, kazneno djelo

CONTENTS OF DOCTORAL THESIS ENTITLED "AIRCRAFT KIDNAPPING AS A FORM OF TERRORISM" BY DOCTORAL STUDENT DRAZAN PRIMORAC

At the beginning of the third millennium, modern civilizations could not function without public land, air, and water transport. Therefore, it is logical, desirable, and justified that all forms of public transport are provided with enhanced criminal law protection, not only at the national level by individual states but also at the international level through the work of United Nations organizations, which adopt appropriate international documents of universal significance.

Contemporary criminal legislation, including that of countries in the Southeast European region which emerged in the 1990s after the disintegration of the former Socialist Federal Republic (SFR) of Yugoslavia, as well as the legislation of Bosnia and Herzegovina, includes various criminal offences against transport safety. These offences can be categorized as either traffic-related crimes (crimes against public traffic safety) or international criminal offences (crimes against humanity and values protected by international law, as is the case in Bosnia and Herzegovina).

Among these criminal offences, aircraft hijacking stands out, known by different names in various legal texts. According to Bosnian law, this offence is referred to as 'Hijacking of aircraft or ship or seizure of fixed platforms.'

This underscores the importance of a comprehensive study of various forms and manifestations of criminal offences against aviation safety, with a particular focus on aircraft or ship hijacking or the seizure of fixed platforms. The analysis will include: 1) Historical legislation in the SFR of Yugoslavia (through amendments to the Criminal Code of the Federal Republic of Yugoslavia from 1973 and the Criminal Code of Yugoslavia from 1976) and in Bosnia and Herzegovina; 2) International documents that form the basis for national criminal legislation regarding the security of air traffic, adopted by the United Nations; 3) The positive criminal legislation of Bosnia and Herzegovina as established in the Criminal Code of Bosnia and Herzegovina; and 4) A comparison of criminal legislation in certain countries in the Southeast European region.

The theoretical research conducted addresses these objectives and is based on the following hypotheses: 1) In international law, a reliable legal basis has been established for national criminal legislation to incriminate certain acts against the security of air traffic; 2) Criminal offenses against air traffic security were introduced relatively late, in the 1970s, into the legislation of the former SFR of Yugoslavia and Bosnia and Herzegovina, in accordance with international standards; 3) Criminal offenses against air traffic security, in the form of various preparatory, often violent activities, are thoroughly addressed in the positive criminal legislation of Bosnia and Herzegovina, with an adequate system of sanctions; 4) These offenses are prescribed in a similar manner, following international

standards, in the comparative criminal legislation of Southeast European countries, but within different groups of offenses depending on the protective object, either within international or traffic-related criminal offenses, with minor differences in penalties; and 5) Aircraft or ship hijacking, or the seizure of fixed platforms, is recognized in both Bosnia and Herzegovina's legislation and comparative criminal legislation as either a method of committing or a constitutive element of the serious criminal offense of terrorism.

The structure of this paper is divided into several sections (chapters) with introductory and concluding considerations. These are 1) Aircraft hijacking in international criminal law, 2) Historical development of criminal protection for air traffic security, 3) Aircraft hijacking in the criminal law of Bosnia and Herzegovina, 4) Criminal protection of air traffic security, 5) Aircraft hijacking in comparative criminal law, and 6) Aircraft hijacking as an element of the criminal act of terrorism.

Keywords: criminal law, airplane hijacking, terrorism, criminal act